

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Inferioritats morals

Si la setmana passada qualificava les superioritats morals com una de les xacres de la nostra cultura democràtica, avui ho afirmo del sentiment d'inferioritat i els acomplexaments morals. Igual que en el cas de les superioritats, els acomplexaments també expulsen els debats socials i polítics del terreny de la discussió racional, de l'argumentació fonamentada amb dades i, encara, de l'expressió franca –i legítima– de l'adhesió emocional.

JA M'HI HAVIA REFERIT arran de l'assassinat dels dibuixants de *Charlie Hebdo*, en discutir la poca versemblança de les explicacions que aprofitaven l'ocasió per flagel·lar el propi model de societat. Tots vam poder sentir allò de si el culpable era el fracàs de l'escola francesa en la transmissió dels valors republicans. O allò altre de si les *nostres* actituds xenòfobes són la causa de l'aparició del ressentiment que aprofiten les organitzacions terroristes. O, encara, que és el paper que històricament ha tingut Occident al Tercer Món, humiliant-lo, allò que dóna compte dels conflictes que ara ens reboten a la cara.

NO VOLDRIA CENTRAR L'ATENCIÓ només en la qüestió del jihadisme, tot i que és un bon exemple del que discuteixo. Hi ha prou exemples i prou diversos per desmuntar aquesta mena de causalitats que, lluny de tota evidència empírica, tenen la seva arrel en la mala consciència filla d'un sentiment d'inferioritat moral molt estès. Hem tingut terroristes ben incorporats professionalment, hi ha qui aquí mateix s'ha dedicat a captar combatents per a l'Estat Islàmic per raons ben poc religioses i ara hom s'ha sentit desconcertat pel perfil d'un dels assassins dels turistes a Tunísia: de família benestant, bon estudiant i gens fanatitzat religiosament.

NO SERÉ JO QUI NEGUI les crítiques a les insuficiències dels nostres sistemes escolars, a la barbàrie dels comportaments xenòfobs, a la desigualtat o al paper del colonialisme al l'Àfrica o l'Àsia. Però per què no hi hauria d'haver fortes causes intrínseques del jihadisme en els mateixos models polítics en què es desenvolupa, en els interessos econòmics que l'afavoreixen –si no el creen i tot– o en l'adoctrinament en determinades concepcions religioses de la vida?

TAMBÉ APLICAT AL NOSTRE ENTORN social i polític hi sol haver aquesta mena d'automatisme que atribueix totes les insuficiències del sistema a una mena de voluntat intencionada per provocar el mal, i no a les dificultats de fer-hi front. Un tic

DIMITAR DILKOFF / AFP

.....
Els complexos
morals també
expulsen els
debats socials i
polítics del
terreny de la
discussió racional

argumental que no necessita proves perquè el culpable ja el sabem d'avançada: la nostra complicitat amb el neocapitalisme, la naturalesa corrupta dels nostres polítics, el nostre patriarcalisme inconfessat, el nostre individualisme egoista. És la inferioritat moral que –hipocresies a part– fa tan fàcil apuntar-se, compungidament, a eslògans de protesta suposadament solidaris del tipus “Tots som... racistes, corruptes, maltractadors o insolidaris”.

ÉS CLAR QUE L'ACOMPLEXAMENT moral sol ser el complement perfecte de la superioritat moral. Si hi ha culpables morals és més fàcil determinar on és la salvació moral. I és que el sentiment d'inferioritat moral és font d'un relativisme que, paradoxalment, afavoreix les ideologies que s'aprofiten d'aquesta mala consciència per justificar la seva superioritat. El preu que se'n paga, finalment, és disseminar una visió profundament negativa d'un món que, amb tots els defectes, ha assolit un progrés moral i material del qual no voldríem ni sabríem prescindir. Sense superioritats, però sense acomplexaments. L'esperança de vida, la llibertat de consciència i d'expressió, els combats a favor de la discriminació de gènere o contra la desigualtat... Tot a mig camí, sí. Però amb mig camí fet i ganes de fer la resta.